

Лише останні декілька десятиліть спільнота глухих починає виборювати свій статус, зокрема шляхом визнання національних жестових мов, через введення вимоги щодо обов'язковості навчання глухих жестової мови тощо.

Загалом можемо виокремити такі етапи впливу спільноти чуючих на культурогенез глухих: промоція формування культури глухих, культуроцид, визнання культури глухих та прийняття культури глухих.

Список використаних джерел

1. Замша А. В. Роль жестової мови у формуванні особистості нечуючої дитини. Жестова мова й сучасність. 2010. Вип. 5. С. 238-249.
2. Замша А. В., Федоренко О. Ф. Шкільна освіта глухих – виклик для інклюзивної практики навчання. Pedagogical and psychological science and education: transformation and development vectors : Collective monograph. Vol. 1. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. P. 160-180.
3. Cantin Y. Une catégorie fragile : les sourds-muets et la réforme de l'éducation dans les années 1880. Intervention au séminaire ESOP du 11 janvier 2011. EHES-CRH, 2011.
4. Fernandes J. K., Shultz Myers S. Inclusive Deaf Studies: Barriers and Pathways. Journal of Deaf Studies and Deaf Education. 2010. Vol.15(1) P. 17-29.
5. Snoddon K. The Social and Epistemological Violence of Inclusive Education for Deaf Learners. Canadian Journal of Disability Studies. 2020. № 9. P. 185-213.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-35>

Катаргіна Т. І.

*кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник,
Інститут історії України НАН України*

ПОСТІЙНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНИ ПРИ ООН. ГЕННАДІЙ УДОВЕНКО – КОРИФЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

За 77 років існування Організації Об'єднаних Націй інтереси України представляли відомі дипломати й політичні діячі, які, хоча й були обмежені впливом позицій СРСР на міжнародній арені, але здійснили вагомий внесок у розвиток наукового, культурного взаємозв'язку України

з багатьма країнами світу. За перші 10 років існування ООН українськими дипломатами були підписані 65 міжнародних угод, спрямованих на співробітництво у гуманітарній сфері з країнами зарубіжжя, що в системі координат тогочасного радянського суспільства зафіксувало статус УРСР як суб'єкта міжнародного права. 1958 року Україна відкрила Постійне представництво при ООН. Це дало змогу розгорнути діяльність у гуманітарній та культурній сферах із залученням більш широкого кола учасників. Постійне представництво виконує роль провідника позиції керівництва держави з питань міжнародної політики на світовому рівні.

Особливого значення діяльність Постійного представництва України при ООН набула з початку війни РФ проти України з 2014 р. Українські дипломати проводять політику протидії дезінформації держави-агресора, оприлюднюють докази руйнівних дій окупантів на території України, викривають їх злочини, спрямовані проти мирного населення. Завдяки цілеспрямованій діяльності українських дипломатів питання порушення міжнародного права Російською Федерацією розглядаються Міжнародним кримінальним судом, Міжнародним судом ООН, в рамках арбітражного розгляду за Конвенцією ООН про морське право, Європейським судом з прав людини. Також вирішуються питання діяльності моніторингової місії ОБСЄ на окупованих територіях [6].

За час діяльності Постійного представництва України, як у складі СРСР, так і за часів незалежності були: Петро Платонович Удовиченко (1958-1961), Лука Єгорович Кизя (1961-1964), Сергій Тимофійович Шевченко (1964-1968), Михайло Дионисович Полянничко (1968-1973), Володимир Никифорович Мартиненко (1973-1979), Володимир Олександрович Кравець (1979-1984), Геннадій Йосипович Удовенко (1985-1992) у 1997-1998 рр. був обраний Головою 52-ї Генасамблеї ООН, Віктор Гаврилович Батюк (1992-1993), Володимир Дмитрович Хандогій (1993-1994), Борис Миколайович Гудима (1994), Анатолій Максимович Зленко (1994-1997), Володимир Юрійович Єльченко (1997-2001, 2015-2019) у 2018 р. був обраний віце-головою 73-ї сесії Генасамблеї ООН, Валерій Павлович Кучинський (2001-2006), Віктор Володимирович Крижанівський (2006-2007), Юрій Анатолійович Сергєєв (2007-2015), Сергій Олегович Кислиця (2019 – по теперішній час) віце-голова Економічної та Соціальної Ради ООН [5]. Кожний з них відстоював інтереси культурного простору та політико-правового статусу України на міжнародній арені.

Процес визначення місця й ролі України набув нового значення за набуття останньою державного суверенітету після розпаду СРСР. Нові виклики спонукали до проведення з боку України більш рішучої проєвропейської політики, налагодження реальних політичних та

економічних контактів, спонукав до визначення нових шляхів розвитку держави, що було доволі складно в перехідний період від планової економічної системи до умов ринкової економічної моделі. Значний внесок у підвищенні авторитету Української держави серед країн світу зробив державний, політичний, громадський діяч, дипломат Геннадій Удовенко.

Геннадій Йосипович Удовенко (22.06.1931, м. Кривий Ріг, УРСР – 12.02.2013, м. Київ, Україна) – професійний дипломат, політичний діяч, народний депутат України III, IV та V скликань, Міністр закордонних справ України (1994-1998), Голова Народного руху України (1999-2003), Президент 52-ї Генеральної Асамблеї ООН (1997-1998).

Після закінчення факультету міжнародних відносин Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка та аспірантури Українського НДІ економіки і організації сільського господарства (1958-1959) працював у галузі сільського господарства, а згодом перейшов до роботи на дипломатичній службі. Ще на початку своєї дипломатичної кар'єри був працівником секретаріату Відділення ООН у Женеві, Швейцарія. Як згадував Геннадій Йосипович: «Це були шість років спілкування, комунікації з представниками різних країн, багато різноманітних міжнародних подій, заходів і проєктів» [3].

З 1977 р. став директором Управління Секретаріату ООН у Нью-Йорку, США. З 1985 до 1992 був Постійним представником України при ООН [2]. Професійний дипломат Г.Й. Удовенко плідно представляв інтереси України на міжнародній арені. Особливу увагу приділяв питанням міжнародної допомоги захисту громадян від ядерної загрози після Чорнобильською катастрофи 1986 року. З часу проголошення незалежності України закладав підвалини у розбудову дипломатичної служби суверенної держави.

У 1992 році Геннадія Удовенка призначили Надзвичайним і Повноважним послом України в Польщі. «Це були насичені два роки праці, п'ять візитів найвищого рівня (показово для дипломатії), які визначили нову модель двосторонніх відносин, а українського дипломата перетворили на архітектора цих відносин» [3]. Результатом його роботи стала спільна заява Президентів України та Польщі «До порозуміння і єднання» від 21 травня 1997 р. [1, с. 209].

З 1994 по 1998 був призначений Міністром закордонних справ України. Захист національних інтересів став головним пріоритетом зовнішньої політики очолюваного ним Міністерства. Наполегливо працював над створенням іміджу України як геополітичної держави, котра має величезні економічні та політичні перспективи. Як згадує його колишній учень, а тепер Надзвичайний і Повноважний посол України,

Директор Дипломатичної академії при МЗС України Геннадій Надоленко: «Головними принципами Геннадія Удовенка були : професіоналізм, порядність, патріотизм» [3]. За час його каденції на посаді Міністра Україна підписала понад 200 міжнародних угод на вищому рівні, зокрема Будапештський меморандум 1994 р. про гарантії безпеки України з боку ядерних держав, в якому РФ, Велика Британія, США виступили гарантами безпеки та територіальної цілісності за набуття Україною без'ядерного статусу [1, с. 209].

Важливою віхою його дипломатичної кар'єри стало головування на сесії Генеральної Асамблеї ООН. З вересня 1997 по вересень 1998 рр. Г. Удовенко був обраний на посаду Голови 52 сесії Генеральної Асамблеї ООН, пізніше членом Ради президентів Генасамблеї ООН. Саме ця сесія увійшла в історію, як «сесія реформ», ухвалила програму оновлення Організації, яку запропонував її тогочасний Генеральний секретар Кофі Аннан. Головування Г. Удовенка на 52 Генасамблеї ООН було дуже плідним у налагодженні стосунків з країнами Азії та Африки, які з великою прихильністю ставилися до рішень, ухвалених з питань протидії расовій дискримінації, подолання бідності у низці країн африканського та азійського континентів, здійснення заходів у вирішенні продовольчих проблем.

Згодом Геннадій Йосипович мав значний вплив на формування міжнародної політики щодо ставлення до країн так званого третього світу, неодноразово брав участь у конференціях та сесіях ООН, представляв Україну в низці комітетів ООН: Раді Безпеки, Економічній та соціальній ради ООН. Обирався експертом та спеціалістом Політичного комітету Генеральної Асамблеї ООН.

Як очільник Міністерства закордонних справ незалежної України, приділяв увагу підготовці національних кадрів для підвищення рівня дипломатичного корпусу країни. Був одним із засновників у 1995 році Дипломатичної академії при Міністерстві закордонних справ. За час свого функціонування цей вищий навчальний заклад IV рівня акредитації здійснював підготовку фахівців у галузі зовнішньої політики за магістерськими програмами [7]. Геннадій Йосипович був обраний почесним доктором Бріджпортського університету (1997), Українського вільного університету у Мюнхені (1997) (Німеччина), Дипломатичної академії при МЗС України (2006) [1, с. 210]. 2016 року Дипломатичній академії при МЗС України було присвоєне ім'я Геннадія Удовенка. 2021 рік був проголошений в Академії роком Г.Й. Удовенка – видатного дипломата, фундатора принципів демократії у міжнародних відносинах незалежної України з країнами світу.

Список використаних джерел:

1. Віднянський С.В. Удовенко Геннадій Йосипович. Енциклопедія історії України. Київ : Видавництво Наукова думка, 2013. Т. 10. С. 209-210.
2. Горбатенко В.П. Удовенко Геннадій Йосипович. Юридична енциклопедія. Київ : Видавництво «Українська енциклопедія імені М.П. Бажана», 2004. Т. 6. С. 175-176.
3. Надоленко Геннадій. Кредо дипломата. *ZN,UA*. 21 червня, 2021. URL: <https://zn.ua/ukr/international/kredo-diplomata.html> (дата звернення 11.11.2022).
4. Про державну підготовку спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин при Міністерстві закордонних справ України: Указ Президента України № 397/95 від 30 травня 1995 року.
5. Постійне представництво України при ООН. Юридична енциклопедія. Київ : Видавництво «Українська енциклопедія імені М.П. Бажана», 2002. Т. 4. С. 693; Організація Об'єднаних Націй. Опубліковано 11 вересня 2022 р. Офіційний сайт. URL: Міністерство закордонних справ. <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-obyednanih-nacij> (дата звернення 13.11.2022).
6. Постійне представництво України при ООН у Нью-Йорку. Офіційний сайт. URL: <http://ukraineun.org/ukraine-and-un/activities-in-un/> (дата звернення 13.11.2022).
7. Про Дипломатичну академію. Офіційний сайт. URL: <http://da.mfa.gov.ua/> (дата звернення 13.11.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-36>

Коваль Г. П.

*вчитель історії та географії,
Новосафронівська гімназія Новоодеської міської ради
Миколаївської області*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ З ДІЯЛЬНОСТІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДУМИ ТА УПРАВИ ВЕСНОЮ 1894 РОКУ

Соціально-економічний розвиток Миколаєва в 1894 році складався з самих різних процесів, подій, явищ. Одним із самих головних напрямків розвитку міста була діяльність Миколаївських міської думи та управи. Розглянемо деякі питання з їх діяльності весною 1894 року. Між миколаївською думою та херсонським земством вже давно існували